

Eén vijfde van de jongeren hebben al een coïtus meegemaakt voor ze het derde jaar secundair onderwijs verlaten. En het blijft niet bij één keer. Van alle jongeren tussen 14 en 21 die geslachtsge-meenschap hebben, doen 39 % het bijna wekelijks of meermaals per week. Het gebeurt meestal vrij nonchalant. Zo'n 20 % van de jongeren nemen geen echte voorzorgen tegen eventuele zwangerschap en van de jongeren die meerdere seksuele betrekkingen hebben wapenen 51 % zich op geen enkele manier tegen Aids.

Ze zijn er vroeg bij

Bijna de helft van de 17-jarigen hebben al geslachtsgemeenschap gehad. Er is geen significant verschil tussen jongens en meisjes. En ze beginnen vroeg. Rond hun vijftiende hebben één op de acht Vlaamse jongeren al een coïtus beleefd, rond hun twintigste zijn er dat twee op de drie. Gemiddeld hebben 39 % van de jongeren tussen 14 en 21 jaar minstens één keer geslachtsgemeenschap gehad. De grote lijnen vindt u in tabel 1.

Voor de meesten blijft het niet bij één keer. In het tweede en derde jaar secundair onderwijs hebben 9 % het één keer gedaan en nog eens 9 % al meerdere keren. Bijna één vijfde van de jongeren hebben dus al een coïtus meegemaakt voor ze het derde jaar secundair onderwijs hebben verlaten.

In de tweede graad secundair onderwijs hebben ongeveer 16 % van de jongeren al geslachtsgemeenschap gehad: 7 % één keer en 9 % meerdere keren.

Naar het vijfde jaar is de stijging heel groot. Meer dan de helft (55 %) vertonen dan coïtusgedrag, 43 % meer dan één keer.

Tussen het vijfde, zesde en zevende jaar is er nauwelijks verschil. Het blijft gemiddeld 55 %.

De cijfers per leerjaar liggen iets hoger dan die

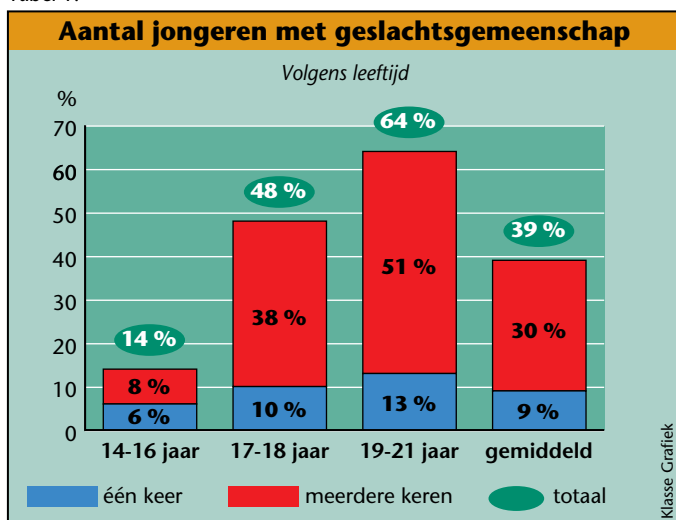
per leeftijd. Dat komt door het aantal zittenblijvers. Een overzicht van de gegevens per leerjaar vindt u in tabel 2.

Vroegrijp

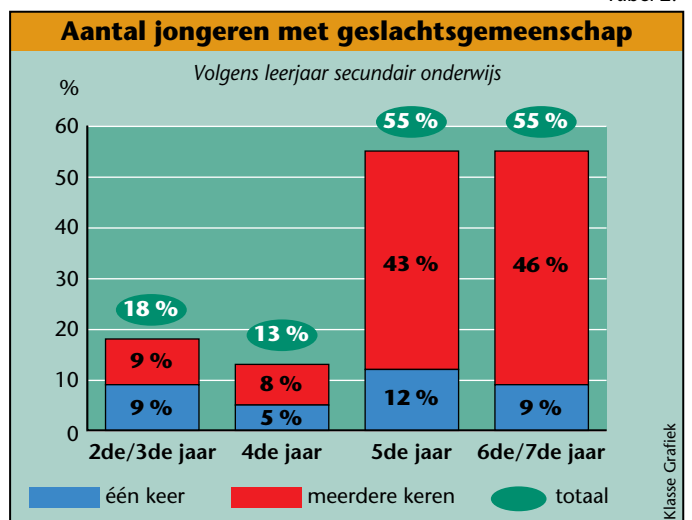
Er zijn tegenwoordig evenveel jongens als meisjes met coïtusgedrag. Dat was vroeger lichtjes anders. In 1984 hadden 43 % van de achttienjarige meisjes geslachtsgemeenschap en slechts 30 % van de jongens. Nu is het aandeel van jongens en meisjes vrijwel gelijklopend.

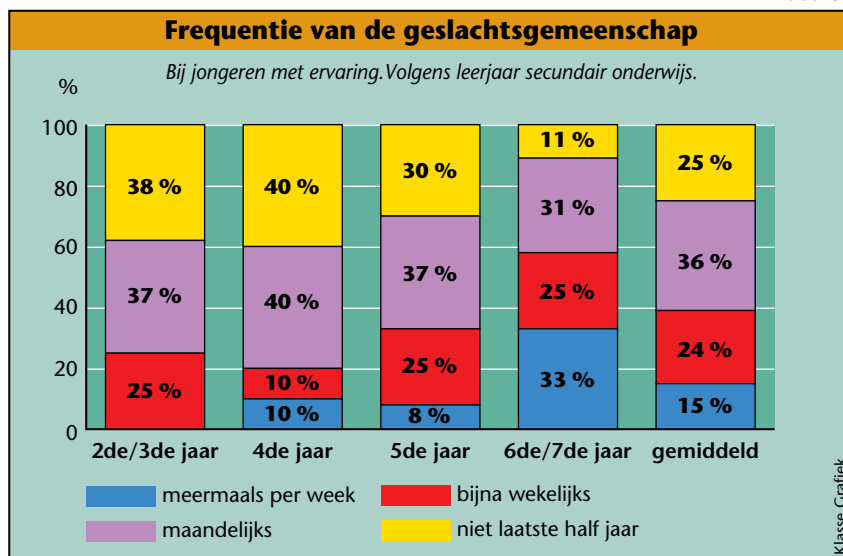
Op biologisch vlak worden zowel jongens als meisjes trouwens geconfronteerd met een versnelde seksuele ontwikkeling. Ze zijn nu gewoon lichamelijk vroeger rijp dan enige tijd geleden. Bij meisjes vindt de seksuele rijping nu plaats tussen 9 en 14 jaar. Eerst met de ontwikkeling van de borsten. De eerste menstruatie volgt gewoonlijk nadat het hoogtepunt van de groeiversnelling is bereikt. Dat gebeurt nu gemiddeld op een leeftijd van 13 jaar en vier maanden. Op 15-jarige leeftijd hebben 97 % van de meisjes hun maandstonden. De trend naar vervroeging van de lichamelijke veranderingen in de adolescentie blijft zich trouwens doorzetten. Steeds meer meisjes zullen hun eerste menstruatie beleven terwijl ze op de basis-

Tabel 1.

Tabel 2.

«Meermaals per week is
geen uitzondering.»

school zitten. Dit betekent dat de kloof steeds groter wordt tussen het lichamelijk volwassen zijn en de mogelijkheid om de volwassen status aan te nemen.

Bij jongens begint de seksuele rijping gemiddeld een half tot één jaar later dan bij meisjes: tussen hun 10 en 15 jaar. Ook zij zijn lichamelijk steeds vroeger rijp. De eerste zaadlozing volgt doorgaans twee jaar na het begin van de lichamelijke veranderingen. Op 15-jarige leeftijd heeft nu 87 % van de jongens een nachtelijke zaadlozing gehad.

TSO en BSO

Maakt het geslacht geen verschil meer uit, de onderwijsvorm doet dat wel. In ASO zitten gemiddeld 25 % leerlingen met geslachtsgemeenschap. Zowel in TSO als in BSO is dat bijna het dubbele: 48 %. Het verschil zit vooral in de frequentie. Zowel in ASO als in TSO en BSO zitten gemiddeld 10 % leerlingen die het één keer gedaan hebben. In ASO komen daarbij nog 15 % leerlingen met meerdere keren, in TSO en BSO echter 38 %. Tussen TSO en BSO is er op dit vlak nauwelijks verschil.

Bijna wekelijks

Hoe dikwijls doen jongeren het? Van de totale groep met seksuele ervaring hadden 75 % ook geslachtsgemeenschap tijdens de zes maanden voorafgaand aan het onderzoek.

Bij de 14-16-jarigen met ervaring doen 14 % het bijna wekelijks of meermaals per week. Bij de 17-18-jarigen is dat 36 % en bij de 19-21-jarigen 55 %. Hoe hoger de leeftijd, hoe frequenter dus. Van wie het doen, doen gemiddeld 15 % het meermaals per week, 24 % bijna wekelijks en 36 % maandelijks. De overige 25 % hadden het in de laatste zes maanden niet gedaan.

Ook op dit vlak is er geen verschil tussen jongens en meisjes, wél tussen de onderwijsvormen met een uitschieter voor het BSO. Van degenen met ervaring doen in ASO 23 % het bijna wekelijks of meermaals per week. In TSO stijgt dit aantal tot 33 % maar in BSO bedraagt het meteen 64 %. Van wie in het BSO geslachtsgemeenschap hebben, hebben een derde dat bijna wekelijks en

een derde meerdere keren per week.

In Tabel 3 geven we een overzicht van de frequentie per leerjaar. Daaruit blijkt dat in de tweede graad secundair onderwijs één vierde van de jongeren met ervaring het bijna wekelijks of meermaals per week doen. In het vijfde jaar wordt dat één derde en in het zesde jaar meer dan de helft. Bij de laatste groep valt de hoge frequentie op. Wie het doen in het 6de of 7de jaar doen het in 33 % van de gevallen meermaals per week.

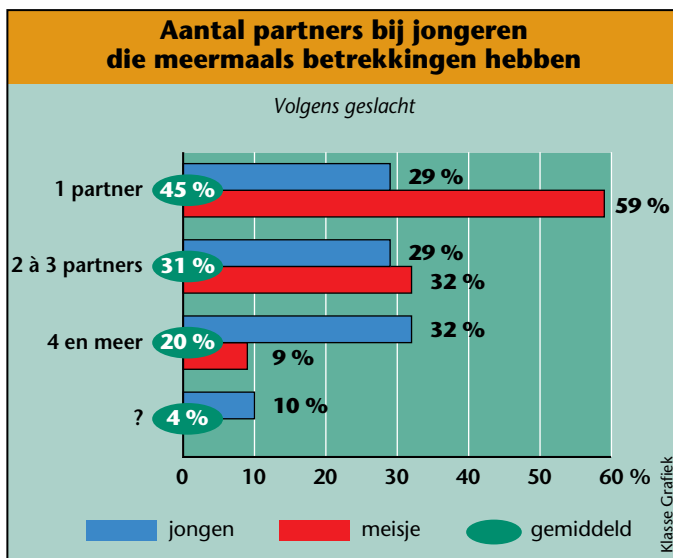
Wisselen

Van de totale groep jongeren met geslachtsge-meenschap hebben 59 % slechts ervaring met één partner, 23 % met twee à drie en 15 % met vier partners en meer. De groep met één partner be-staat voor 43 % uit jongeren die slechts één keer gemeenschap hebben gehad. De helft is dus blijk-baar gewoon nieuwsgierig en wil het eens probe-ren.

Bij jongeren die meermaals betrekkingen heb-ben krijgen we een heel ander prentje. Meer dan de helft houden het niet bij één partner. Eén derde hebben al met twee à drie partners seksuele be-trekkingen gehad en één vijfde met vier partners of meer. Tien procent van de jongens zijn de tel kwijt geraakt.

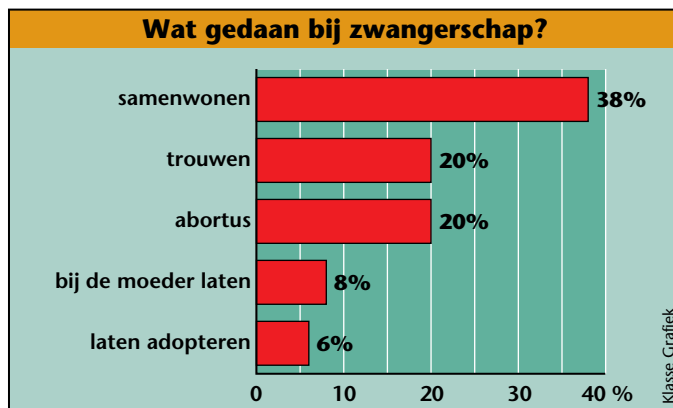
In tabel 4 ziet u dat er op dit vlak wel zeer duidelijke verschillen zijn tussen jongens en meisjes. De meeste meisjes (59 %) hebben maar met één partner betrekkingen gehad. Bij de jongens be-draagt dat slechts 29 %. Wie meer dan vier part-ners heeft is in vier gevallen op de vijf een jongen.

Tabel 4.

«Tien procent van de jongens is de tel kwijt geraakt.»

Tabel 5.

Zwanger en dan?

Wat zouden de jongeren doen als zijzelf of hun partner zwanger worden? Ze zeggen alvast bijna allemaal (87 %) dat ze daarvoor beiden evenveel verantwoordelijkheid dragen. Ook voor de oplos-singen die bij eventuele zwangerschap worden voorgesteld delen jongens en meisjes ongeveer dezelfde ideeën: tabel 5.

Gaan **samenwonen** is voor de meesten de beste oplossing: 38 %. Boven de 18 jaar kiezen zelfs meer dan de helft daarvoor, onder de 18 één op de drie.

Trouwen wordt door één vijfde van de jonge-ren als oplossing naar voren geschoven. Bij de jongsten ligt dat veel minder voor de hand (12 %) dan bij de oudsten (28 %). Er is een groot verschil naar onderwijsvorm. In ASO (14 %) en TSO (18 %) zijn de jongeren veel minder geneigd om te trou-wen dan in BSO (29 %).

Abortus wordt in 20 % van de gevallen als oplossing voorgesteld, bij de jongsten (27 %) veel meer dan bij de oudsten (9 %). Maar het grootste verschil zit hier alweer in de onderwijsvorm. Jongeren in het ASO kiezen bij een eventuele zwan-gerschap veel meer voor abortus (30 %) dan jonge-ren in TSO (18 %) en BSO (7 %). In het onder-zoek lezen we daarover: «De keuze voor abortus van 20 % van de jongeren stemt tot nadenken. Ongewenste zwangerschap zet volgens hen hun carrière op de helling. Kiezen voor een carrière betekent een keuze voor abortus. Hamvraag is of de wetgever dergelijke keuze interpreteert als nood-situatie. Waardenopvoeding en een goede con-traceptie kan die keuze vermijden. Voor ouders en school is hier een belangrijke taak weggelegd.»

Het kind **laten adopteren** scoort ook veel hog-er in ASO (18 %) dan in TSO en BSO (5 %).

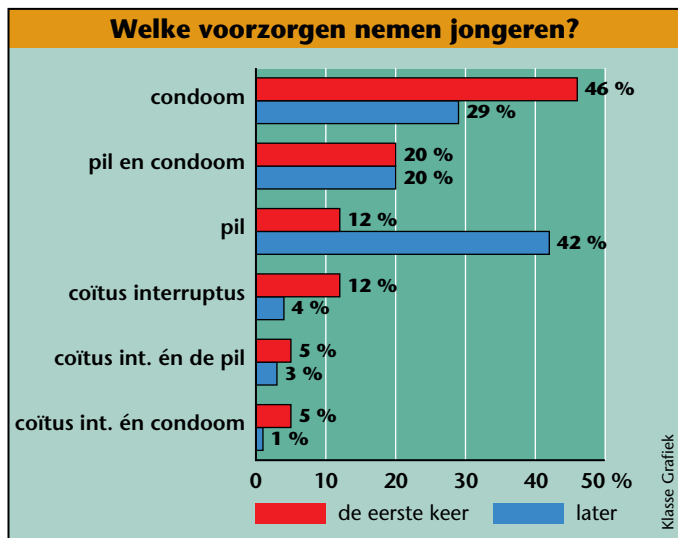
Geen voorzorgen

Bij de eerste geslachtsgemeenschap nemen 20 % van de jongeren geen echte voorzorgen: zo'n 10 % houden het bij coitus interruptus en 10 % trekken zich nergens wat van aan. Dat percentage blijft zowat overal hetzelfde: leeftijd, geslacht, onder-wijsvorm of levensbeschouwing maken daarbij geen verschil. Tabel 6 geeft een algemeen beeld.

Als er voorzorgen worden genomen, kiezen de meesten bij de eerste geslachtsgemeenschap voor een condoom, eventueel aangevuld met de pil. Bij later coitusgedrag neemt het gebruik van con-dooms af en wordt er meer overgeschakeld op de pil. Dat heeft vooral te maken met het verschuiven van de verantwoordelijkheid voor het nemen van voorzorgen van de jongen naar het meisje. Bij de eerste keer nemen nog 58 % van de jongens de voorzorgen, later wordt dat 21 %. Bij de meisjes stijgt het initiatief voor het nemen van voorzorgen van 13 % bij de eerste keer tot 48 % later. De onderwijsvorm maakt geen verschil voor het ge-drag van de meisjes, wel voor dat van de jongens. In ASO zeggen 70 % van de jongens dat beide partners voorzorgen nemen, in TSO is dat nog 47 % en in BSO 16 %. Jongens uit BSO laten in 68 % van de gevallen het initiatief voor anticon-ceptie over aan het meisje.

Het onderzoek trekt bij deze vaststellingen aan de alarmbel omdat uit ander onderzoek blijkt dat op dit ogenblik 12 % van de huisartsen weigeren de pil te verstrekken als het meisje jonger is dan 15 à 16 jaar.

Tabel 6.

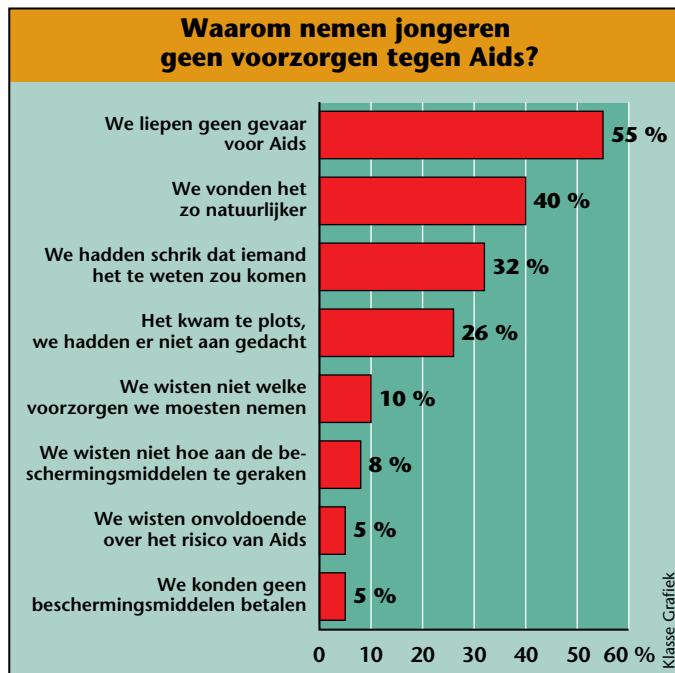

Aids is ver weg

Bij de eerste geslachtsgemeenschap nemen 38 % van de jongeren géén voorzorgen tegen HIV-besmetting. Bij later coïtusgedrag stijgt dat aantal zelfs tot 51 %. Er zijn op dit vlak geen significante verschillen voor leeftijd, onderwijsvorm en levensbeschouwing.

Het onderzoek stelt een merkwaardig verband vast: hoe groter het aantal partners, hoe minder een jongere denkt risico te lopen op HIV-besmetting en hoe minder voorzorgen hij neemt. Bovendien denkt slechts één vierde van die groep eraan hun gedrag te wijzigen. Hun motivering verraadt een onzorgvuldige en nonchalante houding. Programma's gericht op attitude en gedragsverandering zijn zeker voor die groep jongeren een dringende noodzaak. Onderwijs kan hierin een belangrijke rol spelen. ■

Tabel 7.

«Bij de eerste geslachtsgemeenschap neemt één op de vijf geen voorzorgen.»

